

[Miljøministeren]

være vanskeligt for den godkendende myndighed at fastsætte de rigtige vilkår. Opgaven er yderligere vanskeliggjort af, at den teknologiske udvikling sker langt hurtigere, end man forestillede sig ved miljølovens gennemførelse i begyndelsen af 1970'erne.

Firsernes bevidsthed omkring miljøproblemerne gør det nødvendigt, for at ikke både virksomhederne, samfundet og myndighederne skal komme i en uholdbar situation, at miljøgodkendelserne af især virksomheder inden for området med en hurtig teknologisk udvikling kan gøres tidsbegrænsede.

Dette vil ikke kræve en ændring af loven, idet § 41, stk. 4, allerede indeholder den nødvendige hjemmel. Bestemmelsen kan blot ikke udnyttes, fordi folketetinget under behandlingen af loven i 1972 forudsatte, at bestemmelsen kun blev brugt helt ekstraordinært. Jeg lægger derfor op til et udvidet anvendelsesområde, hvilket jeg agter at følge op med et cirkulære til amter og kommuner.

Under udarbejdelsen af lovforslaget har der vist sig behov for visse konsekvensrettelser og justeringer. Jeg vil i den forbindelse nævne, at forslaget giver Danmarks Havfiskeriforening og Dansk Fiskeriforening klageadgang for så vidt angår spørgsmål om havforurening på linie med den klageadgang for så vidt angår vandforurening, som Danmarks Sportsfiskerforbund fik tillagt ved lovrevisionen i 1982. Der sker også en præcisering af klagefristens længde.

Endelig indeholder forslaget bestemmelser om en affaldsavgift, som det er forudsat i finansloven for 1986. En væsentlig kilde til mange af de forureningsproblemer, vi har i dag, er det affald, husholdningerne og virksomhederne hver dag skal af med. I Danmark produceres årligt i snit 1 ton affald pr. person, og det bliver stadig vanskeligere at finde egnede pladser til deponering af affaldet, særlig under hensyn til faren for grundvandsforurening.

Forbrænding af affaldet er heller ikke nogen ubetinget heldig løsning, da der herved opstår luftforurening - f.eks. dioxin - og problemer med at placere slaggerne. Desuden indeholder meget affald materialer (f.eks. glas og papir), som kan indgå som råvarer i produktionen, og som derfor ud fra en ressourcebetragtning bør søges nyttiggjort.

Finansloven for 1986 indeholder som en forudsætning, at der i forbindelse med arbej-

det med at løse disse problemer indføres en afgift på affald, der afleveres på lossepladser og forbrændingsanlæg.

De, der producerer mest affald og skaffer det af vejen på en losseplads eller et forbrændingsanlæg, er herved med til at betale for at få ryddet op. Forurenere-betaler-princippet får på denne måde et konstruktivt indhold.

For også at fremme genanvendelsen er afgiftsordningen bygget sådan op, at lossepladserne og forbrændingsanlæggene kan fratække afgiften for de mængder, som igen føres bort fra disse affaldsanlæg. Det bliver således umiddelbart mere rentabelt at foretage en sortering af affaldet på affaldsanlæggene med henblik på genanvendelse og nyttiggørelse. Desuden vil afgiften virke i retning af, at virksomhederne motiveres til kildesortering af affaldet og til at gå over til renere produktionsmetoder. Afgiften er foreslået til 40 kr. pr. ton affald.

Man har ikke tidligere anvendt afgifter på affaldsområdet. Miljøministeriet vil derfor følge udviklingen på området i lyset af denne afgift bl.a. med hensyn til varmeproduktion på affaldsforbrændingsanlæg.

Rent administrativt er ordningen henlagt til toldvæsenet efter de principper, som gælder for afgiftslove i øvrigt.

Af teknisk-administrative grunde har det ikke været muligt at inddrage restprodukter fra el- og kraftværker under den afgiftsordning, som er indeholdt i forslaget. Jeg har imidlertid anmodet miljøstyrelsen om at fremkomme med et forslag til en særlig afgiftsordning for disse restprodukter efter drøftelse med el- og kraftværkerne.

Der har hos berørte myndigheder og organisationer m.v. været bred tilslutning til gennemførelse af tilsynsudvalgets anbefalinger, medens bl.a. Kommunernes Landsforening har taget principiel afstand fra forslaget om en affaldsavgift.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale det til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

[Miljøministeren]

Forslag til lov om ændring af forskellige miljø- og planlægningslove. (Region- og sektorplanlægning).

(Lovforslag nr. L 144).

Lovforslaget tilsigter at opnå en enklere og stærkere varetagelse af natur- og miljøbeskyttelses hensynene ved at styrke befolkningens og de folkevalgte politikeres muligheder for at bruge planlægningen som et praktisk redskab for beslutninger i henhold til miljølovgivningen.

Forslaget indebærer ændringer af miljøbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven, naturfredningsloven, råstofloven og lands- og regionplanlovene.

Lovforslaget bygger på arealudvalgets 1. delbetænkning, afgivet den 30. september 1985 (betænkning nr. 1051). Arealudvalget fik til opgave bl.a. på grundlag af regeringens planredegørelse 3 at foreslå planlægningsbestemmelserne på miljøområdet ændret.

Lovforslaget hviler på den antagelse, at en styrkelse af natur- og miljøbeskyttelsen gennem planlægning kun kan opnås, hvis planlægningen gøres til et redskab, som politikerne og befolkningen kan bruge.

Derfor foreslås det at lægge mindre vægt på formelle bindinger og spilleregler for planlægningen, men mere vægt på temaorienteret planlægning og på dialog om miljøspørgsmål mellem de statslige og de kommunale myndigheder. Endvidere foreslås det, at befolkningen også får mulighed for gennem dialog at påvirke amtskommunernes planlægning på miljøområdet.

Ifølge lovforslaget skal sektorplanerne på miljøområdet ikke længere godkendes af ministeren, og sektorplanlægningen skal fremtidig ikke binde amtsrådets konkrete afgørelser. Endvidere foreslås, at krav om overensstemmelse mellem planlægningen på sektorområder og i forhold til regionplanlægningen ophæves. Men amtsrådenes afgørelser efter sektorlovgivningen må fortsat ikke stride mod den godkendte regionplan.

Der skal imidlertid efter forslaget fortsat ske en videnopbygning på miljøområdet i amtskommunerne, og der skal udføres en planlægning om naturfredning, råstoffer, vandindvinding, kvaliteten af vandområder, beliggenhed af særligt forurenende virksomheder og affald.

Men efter forslaget kræves der ikke udarbejdet særskilte planer for hvert af disse emner, idet amtsrådene efter forslaget kan koncentrere planlægningsindsatsen om de forhold, der i den pågældende amtskommune giver særlige problemer.

Amtsrådet skal mindst én gang i hver valgperiode offentliggøre en redegørelse for planlægningen, herunder beskrive de mål, som amtsrådet agter at forfølge på miljøområdet, hvilke initiativer man agter at tage, og hvordan amtsrådet agter at administrere lovgivningen til opfyldelse af disse mål. Redegørelsen offentliggøres med en frist på 8 uger for indsigelser, således at målsætningerne i planlægningen først herefter kan vedtages af amtsrådet.

Hvis amtsrådet træffer afgørelser, der strider mod de vedtagne målsætninger, skal dette fremgå af afgørelsen. Det foreslås, at klageberettigede organisationer skal underrettes direkte om afgørelser efter den lovgivning, som nærværende lovforslag omhandler.

Miljøministeren kan som hidtil stille krav til indholdet af amtsrådenes planlægning på miljøområdet, og ministeren kan fastsætte bindende forudsætninger for planlægningen og for administrationen af lovgivningen. Men hovedvægten i lovforslaget lægges på, at miljøministeriets styrelser gennem dialog med rådgivning og vejledning af amtskommunerne samarbejder om at nå de ønskede målsætninger på miljøområdet.

I arealudvalget var der enighed om, at regionplaner fortsat skal godkendes af miljøministeren, og at regionplanlægningen som hovedregel må fastsætte de bindende retningslinjer, amtsrådene skal varetage ved administrationen af miljølovgivningen. Lovforslaget er i overensstemmelse hermed. Ligeledes i overensstemmelse med arealudvalgets forslag foreslås proceduren for regionplanlægningen forenklet.

Uafhængigt af arealudvalgets betænkning foreslås en ændring af lands- og regionplanloven, der giver miljøministeren mulighed for at bestemme, at et landsplandirektiv kan give grundlag for at iværksætte et bygge- og anlægsarbejde umiddelbart, det vil sige uden revision af regionplan og kommuneplan og udarbejdelse af lokalplan. En sådan bestemmelse tænkes kun anvendt i de få tilfælde, hvor et landsplandirektiv er så konkret og forholdet til omgivelserne så afklarede, at en

[Miljøministeren]

nærmere planlægning må anses for overflødig. Bestemmelsen må naturligvis ikke tilsidesætte miljøministerens forpligtelse til at drøfte planlægnings spørgsmål med amtskommunen og den berørte kommune. Endvidere må den hidtidige åbenhed i planlægningen respekteres.

Ifølge lovforslaget fastsætter miljøministeren en bestemmelse om lovens ikrafttrædelse og om overgangsregler. Det forudsættes herved, at amtsrådene og kommunalbestyrelserne færdiggør førstegangsplanlægningen, før den foreslåede fremtidige ordning for sektorplanlægningen træder i kraft.

Med disse bemærkninger vil jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige og hurtige behandling.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner.

(Lovforslag nr. L 146).

Baggrunden for lovforslaget er en betænkning (nr. 1055), der i november 1985 er afgivet af et udvalg, som jeg har nedsat.

Betænkningen har været sendt til høring på de højere uddannelsesinstitutioner, og det helt gennemgående træk i besvarelserne er, at disse er negative over for de forslag, betænkningen indeholder, ligesom man giver udtryk for kritik af, at der er givet en kort svarfrist.

Uanset denne negative holdning til forslagene fra udvalget er det imidlertid min vurdering, at en gennemførelse af forslagene vil indebære store fordele med hensyn til effektivisering af styrelsen, en klarere ansvarsplacering og styrkelse af forskningssynspunkter. Lovforslaget er derfor med hensyn til den organisatoriske struktur helt overvejende baseret på udvalgets forslag.

Derimod har jeg – også under hensyn til institutionernes kraftige afvisning heraf – ikke ment at kunne følge udvalgets forslag om en ændret sammensætning af konsistorium og fakultets- og fagråd.

Dette forslag gik ud på, at antallet af lærerrepræsentanter, der nu som oftest udgør halvdelen af det samlede antal medlemmer, skulle ændres til $\frac{2}{3}$, mens antallet af repræsentanter for de studerende og for de tekniske og administrative medarbejdere skulle

reduceres fra normalt $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{8}$ til hver gruppe. Specielt har jeg været betænkelig ved at nedsætte antallet af repræsentanter for de studerende. Med hensyn til de tekniske og administrative medarbejdere mener jeg ligesom udvalget, at denne gruppe fortsat bør være repræsenteret i de styrende organer, da det er væsentligt, at gruppens synspunkter kan fremføres her, og at repræsentanterne deltager i beslutningsprocessen. Derimod mener jeg, at det vil være forsvarligt at reducere deres forholdsmæssige andel af mandaterne fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{8}$ (mindst 2 repræsentanter), bl.a. fordi denne gruppes synspunkter og indflydelse naturligt kan gøres gældende i samarbejdsudvalg. Ved denne reduktion gives der mulighed for at supplere disse styrende organer med repræsentanter for aftagere af institutionernes forskning og uddannelser med en ottendedel af mandaterne (mindst 2 repræsentanter).

Jeg er opmærksom på og finder det meget positivt, at institutionerne i de senere år i stigende grad selv har taget initiativ til at udbygge kontakterne med det omgivende samfund.

Indsættes der aftagerrepræsentanter i de styrende organer, forventer jeg, at kontakterne mellem de højere uddannelsesinstitutioner og den omverden, som deres virksomhed i det hele sigter mod at tilgodese, vil blive yderligere intensiveret.

Jeg lægger stor vægt på, at disse aftagerrepræsentanter ikke udpeges af undervisningsministeren og heller ikke af erhvervsorganisationer m.v. Derfor stiller jeg forslag om, at de udpeges af henholdsvis planlægningsrådet for forskningen/forskningsrådene og de faglige landsudvalg for uddannelserne/censorkorpserne.

Med hensyn til kritikken af den korte høringsfrist må jeg erkende, at fristen har været kort. Men som det også anføres af mange institutioner, svarer store dele af forslaget nogenlunde til et tidligere udkast, som institutionerne har udtalt sig (negativt) om.

Det er naturligvis i sidste ende et politisk spørgsmål, hvordan man vil strukturere styrelsen af disse for hele samfundet meget vigtige og af staten finansierede institutioner. Jeg har derfor fundet det rigtigst, at folketinget nu får lejlighed til at tage stilling til sagen. Selv om de berørte institutioner ikke har haft mulighed for at gøre sig bekendt med